

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze bakalářské práce

Územní samosprávné celky

Barbora Krejčová

© 2015 ČZU v Praze

Územní samosprávné celky

Municipal authorities community

Souhrn

Územní samospráva je vykonávána územně samosprávnými celky. Základním článkem územní samosprávy v České republice jsou obce a vyšším územním samosprávným stupněm jsou kraje.

Cílem bakalářské práce je seznámit se s územně samosprávnými celky. Pojednat jak o základním celku územní samosprávy, tak o jejím vyšším celku, tedy o obcích a krajích.

Bakalářská práce pojednává o jejich postavení v České republice, jejich orgánech a činnosti. Dále se zabývá financováním veřejné správy, a konkrétně, příjmy a výdaji rozpočtů územní samosprávy.

Klíčová slova

Veřejná správa, územní samospráva, obce, kraje, působnost, orgány, zastupitelstva, úřady, rada, komise, odbory, starosta, vyhláška, nařízení, městská část Praha 18

Cíl práce

V první části bakalářské práce bude cílem vytyčení teoretických východisek pro problematiku právního zakotvení územní samosprávy v právním řádu České republiky. Dílčím cílem v teoretické části práce bude charakterizovat základní informace o Městské části Praha 18 – Letňany, konkrétně popsat rozpočet příjmů a výdajů MČ. V další části bakalářské práce bude stanovena hypotéza, zda si jsou občané městské části Praha 18 vědomi všech svých práv a povinností v rámci problematiky územní samosprávy vycházejících z právních předpisů zejména takových, které spadají do ekonomické oblasti vybraného územně samosprávného celku. Bude prokazováno, zda mají respondenti povědomí o pojmech týkajících se územní samosprávy, rozpočtu a jeho složením. Dílčím cílem v praktické části bude zanalyzovat, na základě stanovených hypotéz, zda jsou si občané vědomi svých práv a povinností a zda některé tyto práva využívají a povinnosti plní.

Metodika

Práce obsahuje dvě části a to část teoretickou a analytickou. V teoretické části práce bude použita analýza právních předpisů, relevantních odborných článků a odborné literatury a bude provedena literární rešerše. V praktické části práce, která bude navazovat na teoretická východiska, bude použita metoda komparace, dále bude použita metoda kvantitativního výzkumu prostřednictvím dotazníkového šetření. Metodou syntézy budou vyhodnoceny výstupy provedené analýzy, komparace a metody kvantitativního výzkumu.

V analytické části práce bude ke sběru dat použita metoda dotazování. Primární data pro výzkum jsou získána dotazníkovým šetřením. Dotazník bude šířen elektronickou poštou. Dotazník obsahuje otázky otevřené nebo uzavřené, které obsahují různé varianty. Otázky jsou kladeny všem respondentům stejně. Dotazníkové šetření bude vyhodnoceno pomocí metody analýzy, metody kvantitativního výzkumu a výsledky budou interpretovány pomocí tabulek a výsečových grafů. V analytické části budou také statisticky testovány hypotézy o vzájemné nezávislosti dvou znaků. Potřebná data budou rozdělena do kontingenčních tabulek. Dále bude využit χ^2 test nezávislosti. Hodnoty χ^2 budou porovnávány s tabulkovými hodnotami a na základě výsledků se daná hypotéza přijme nebo zamítne.

Úvod

Veřejná správa se dělí na dvě části. Na státní správu a samosprávu. Státní správa je vykonávána přímo státem, zatímco samospráva je nezávislá a státní správě nepodřízena. Územní samospráva zahrnuje samosprávu vykonávanou územně samosprávnými celky. Územní samosprávné celky jsou děleny na nižší a vyšší. Vyšší jsou označovány za kraje a mezi nižší patří obce. Toto rozdělení je vymezeno Ústavou, zákonem o obcích a zákonem o krajích.

Tato bakalářská práce je rozdělena na dvě části. První část je teoretická. V této části práce je hlavním cílem přiblížit obecné poznatky o veřejné správě, o územní samosprávě, o její působnosti, orgánech a o rozpočtu územně samosprávného celku. Dále bude pohlédnuto na územní samosprávu Městské části Praha 18. Druhá část je praktická a ta se zabývá informovaností a spokojeností občanů MČ Prahy 18 s činností územní samosprávy v jejich městské části. V této části práce bude provedeno dotazníkové šetření a jeho následné vyhodnocení.

První část práce pojednává obecně o veřejné správě, samosprávě a státní správě. Zaměřena je především na územní samosprávu, její přenesenou a samostatnou působnost a na její orgány. Dále je kapitola orientována na rozpočet územní samosprávy a na její základní

charakteristiku. Zvláště na rozpočet příjmů a výdajů. Důležitou částí této kapitoly je také bilance, finanční plánování a nástroje realizace koncepce územní samosprávy. Další kapitola je zaměřena na Městskou část Praha 18, na její historii, orgány MČ a městské organizace. Největší část této kapitoly se věnuje rozpočtu příjmů a výdajů zmíněné městské části. Uvádí, z jakých položek se rozpočet příjmů a výdajů skládá a jak MČ Praha 18 hospodaří s tímto rozpočtem.

Druhá část práce hodnotí vědomost občanů MČ Prahy 18 o základním pojmech týkajících se územní samosprávy a její činnosti. Většina otázek v tomto dotazníkovém šetření jsou věnována problematice informovanosti respondentů o rozpočtu příjmů a výdajů v jejich městské části. Dále je analyzován zájem občanů o činnost orgánů MČ Prahy 18, jejich spokojenost s touto činností a uplatnění práv a povinností občanů této městské části, týkající se zejména ekonomické oblasti. V empirické části jsou také stanoveny dvě hypotézy. První zkoumá závislost vědomosti občanů svých povinností a plnění některých z povinností občana, spadající do ekonomické oblasti. Druhá zkoumá závislost mezi znalostí občanů svých práv a jejich využití v praxi.

Závěr

Územní samospráva je součástí správy veřejné. Ta zahrnuje jak samosprávu, tak státní správu. Územní samospráva je podle Ústavy rozdělena do dvou stupňů. Základním územně samosprávných celkem jsou obce a vyšším územně samosprávným celkem jsou kraje.

Tato bakalářská práce byla rozdělena na dvě části. První část se věnuje teorii, ve které bylo pohlédnuto na územní samosprávu, její orgány, působnosti a rozpočet příjmů a výdajů územně samosprávného celku. V této části práce byla popsána konkrétně Městská část Praha 18 – Letňany, její historie, městské organizace a rozpočet příjmů a výdajů z roku 2013. Dále byly popsány jednotlivé položky, z kterých se jednotlivé příjmy a výdaje skládaly.

V praktické části práce byla zkoumána znalost občanů MČ Prahy 18 – Letňany jejich práv a povinností týkajících se zejména ekonomické oblasti, dále znalost základních pojmů týkajících se územní samosprávy a spokojenost občanů s činností orgánů na daném území. Výzkum byl proveden pomocí dotazníkového šetření a předem stanovených hypotéz.

Na základě dotazníkového šetření lze tvrdit, že občané MČ Prahy 18 – Letňany mají všeobecné znalosti o pojmech, týkajících se územní samosprávy. Vědomosti o rozpočtu této MČ už nejsou příliš velké a zájem o tuto problematiku také nebyl prokázán. Naopak většina respondentů je spokojena s činností samosprávy zmíněné městské části. Dále praktická část práce zkoumala, zda jsou si občané vědomi svých práv a povinností spadající do ekonomické oblasti. K tomuto účelu byly použity dvě hypotézy. První hypotéza hodnotila závislost mezi

vědomostí občanů svých povinností a jejich následného plnění, v tomto případě ve formě placení poplatků. Zde byla prokázána slabá závislost těchto dvou znaků. Lze říci, že občané, kteří si jsou vědomi svých povinností, je také dodržují a naopak občané, kteří o svých povinnostech nemají povědomí, je také logicky neplní. Druhá hypotéza hodnotila, zda má znalost občanů svých práv vliv na využívání těchto práv. Konkrétně ve formě přítomnosti občanů u schvalování rozpočtu MČ Prahy 18. U této hypotézy nebyla prokázána závislost. Znalost občanů svých práv, podle provedeného výzkumu, nemá vliv na jejich využití v praxi.

Tato práce prokázala nezájem ze strany občanů o činnost územní samosprávy, nízkou iniciativu k jakémukoli ovlivnění činnosti orgánů MČ Prahy 18. V kladném případě byla prokázána spokojenost s touto činností a plnění základních povinností občanů, spadající do ekonomické oblasti.

Použitá literatura

Peková, Jitka, Pilný, Jaroslav a Jetmar, Marek. 2008. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha : ASPI, 2008. ISBN 8073573512, 9788073573515.

Provazníková, Romana. 2007. *Financování měst, obcí a regionů*. Praha : Grada, 2007. ISBN 8024720973, 9788024720975.

Česko. *Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992, ve znění pozdějších předpisů*. In: Ústava České republiky.

Česko. *Zákon č. 128/2000 Sb., ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení)*, ve znění pozdějších předpisů. In: Sběrka zákonů České republiky.

Česko. *Zákon č. 129/2000 Sb., ze dne 12. dubna 2000 o krajích (krajské zřízení)*, ve znění pozdějších předpisů. In: Sběrka zákonů České republiky.

Městská část Praha 18 – Letňany [online]. Dostupný z WWW: <http://www.letnany.cz>.